

RIGSARKIVET

Rigsarkivets flerstrengede strategi for opbygning af digitale ressourcer

Katrine Tovgaard-Olsen
Allan Vestergaard
Rigsarkivet

Rigsarkivets mål er, at sætte data i spil
så de skaber mest værdi for flest mulige

I samarbejde med andre ...

Deler vi data og skaber den størst
mulige samling af data som vi stiller
gratis til rådighed ...

Case 1:

Folketællingsdata 2013-2019

Aktører:

Rigsarkivet / Dansk Demografisk Database
/ Kildeindtastningskomiteen / DIS-Danmark
/ Danish Family Search /Ancestry /
Familysearch / MyHeritage / Københavns
Universitet / Københavns Stadsarkiv

RIGSARKIVET

Rigsarkivets tjenester

Dansk Demografisk Database

- Folketællinger
- Kirkebøger

Indtastningsportalen

- Dødsattester
- og meget mere...

Arkivalier Online

Affotograferinger

Søg i samlingerne

Brudgom

B

Rigsarkivets tilgængeliggørelse af billeder og afskrifter

Arkivalieronline www.sa.dk ca. 65.000.000 billeder.

Dansk Demografisk Database www.ddd.dda.dk ca. 21.000.000 poster

Indtastningsportalen www.cs.sa.dk 6 aktive projekter – ca. 300.000 poster.

RIGSARKIVET

Folketællingsdata

Til 2016: Kun adgang for ikke kommerciel anvendelse af data, kun indtastning via kildeindtastningsprogrammet

2016: Nye indtastninger kan bruges frit, indtastning via kildeindtastningsprogrammet og online via Danishfamilysearch og DIS-Danmark

2019: Folketællingsdata udveksles (forhåbentligt) med Ancestrys kirkebogsafskrifter og nytten af indtasterne arbejde er nu fordoblet.

RIGSARKIVET

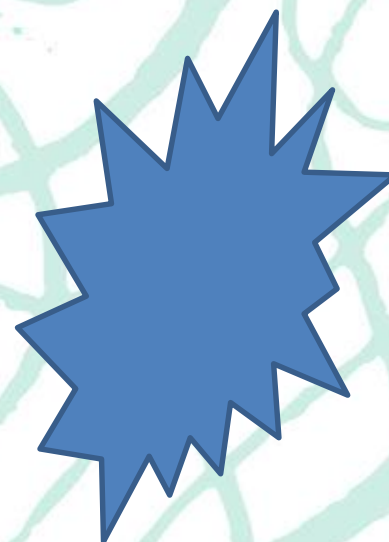
WWW.DANISHFAMILYSEARCH.DK

Disruption fra "downunder" ☺

Eller:

Hvorfor det er vigtigt at have styr på rettigheder og undgå at gå i panik!

Og så lidt om arkivlovsregler og GDPR

B. Dødsattest udstedt af en Læge.

(Denne Blanket maa ikke benyttes til Børn under 1 Aar, ej heller i Tilfælde af Selvmord eller Død ved ulovlig Hændelse — jfr. Lov af 4. Maj 1875).

Hvorfor er dødsattester sådan en dejlig kilde?

1) Fødsels Navn (for gift Kvinde, Enke, lovløst eller fraskilt tidligere Pige-navn). Ugift, gift, Enekemand, Enke.	<i>Martin Lumann</i> <i>ugift</i>	
2) Født.	Fødselsdag og Aar. <i>20/12 1900</i>	Fødested. <i>Odense</i>
3) Stilling og Næringsvej. (Egen, Mandens, Forældrenes, eller de hos hvem Afdøde havde Ophold; eventuelt som under offentlig Forsorg for udenfor Aftenskab fødte Børn. Moderens Navn og Stilling).	<i>bydesmed</i>	
4) Bopæl (sidste faste Opholdsted).	Købstad: (Handelsplads) Gade, Husnummer, Etage. — Landet: By: Sogn. <i>Odense Kanallinje 38</i>	

RIGSARKIVET

Livet før GDPR

- Tilgængeliggørelse blev næsten udelukkende reguleret af arkivloven
- Typisk blev kun ældre arkivalier afskrevet
- Ingen 10-års regel i persondataloven
- Brugerrettigheder havde først og fremmest til hensigt at undgå at indtastningerne blev misbrugt af 3. part til økonomisk vinding

2013-2019

- Øget international interesse for danske slægtsforskningsrelevante kilder
- Slægtsforskningsfirmaerne ønsker at dele data
- Dilemma imellem ønsket om at udveksle data, og frygten for kommerciel udnyttelse skaber ophedet diskussion ....
- Rigsarkivet går aktivt ind og promoverer at data skal kunne bruges frit
- De positive reaktioner på Ancestry-aftalen indvarsler måske nye tider ...

Hvad bringer fremtiden?

- Udtrække GDPR-konforme dele af ex. folketællinger
- Kombinere crowdsourcing med f.eks. Transkribus
- Udbygge det nationale og internationale samarbejde omkring affotografering og afskrift af danske kilder

Case 2: Indsamling af brugerskabte ressourcer

A photograph of a man with a beard and short hair, wearing a dark t-shirt, sitting at a desk in an office. He is looking at a computer monitor and has his hands on the keyboard. In the background, another person is visible working at a desk near a doorway. The office has several framed pictures on the wall and a desk with a printer and other equipment.

- **Frivillig skanning... et brugerinitiativ:**

- 2017: 300.000 billeder

- 2018: 1.000.000 billeder

- **Januar-februar 2019: 500.000 billeder**

... og så er der også mormonerne .....

Radikal brugerinddragelse

Fotograferne bestemmer selv hvad de vil scanne og efterfølgende indtaste

Eksempel: Dødsattester

- Initiativ fra DIS-Odense 2015
- Fotograferes og efterbehandles af frivillige
- Afskrives af frivillige
- Kvalitetskontrol af frivillige
- Indtastningsmanual udarbejdet af frivillige (og Rigsarkivet)
- Rigsarkivet modererer kommunikation mellem kvalitetskontrollører og indtastere

Kommende initiativer ....

- Opsamling af brugernes affotograferinger
- Anvendelse af indtastningsportalen i forbindelse med universitetsundervisning
- Øget brug af Transkribus og af hybridløsninger
- Opsamling af GEDCOM-filer til brug i Link Lives

RIGSARKIVET

Hvad har vi lært?

Data må sættes fri for at kunne udvikles og skabe værdi

Det gælder om at skabe situationer med "mutual benefits"

Radikal brugerinddragelse fremmer produktionen, og kan skabe gunstige taktiske situationer og gøre forhandlinger lettere

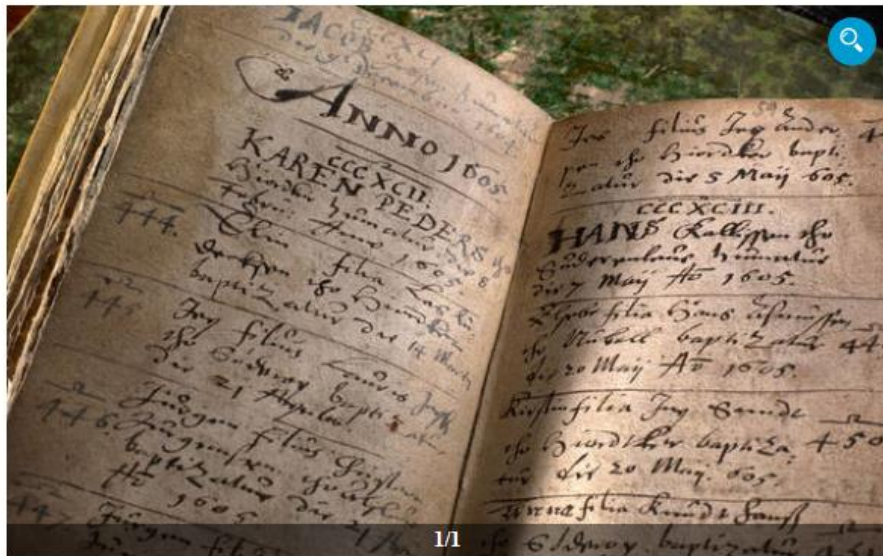
Samarbejde mellem forskellige miljøer kan skabe enorm værdi for samfundet .... Og slægtsforskning kan redde liv ...

Slægtsforskere kan revolutionere moderne medicin

AF: RITZAU

Publiceret 04. februar 2019 kl. 05:00

1/1

Ved at bruge historiske arkivoplysninger indsamlet af frivillige slægtsforskere vil danske forskere nu kunne sikre sig enestående viden om fortiden, som blandt andet kan give en unik indsigt i arvelig sygdom og fremtidig behandling. (Foto: Tom Jersø/rigsarkivet/handout/Ritzau Scanpix)

Frivillig slægtsforskning og enorm datakraft giver forskerne viden om fortiden med enorm værdi for fremtiden.

Årtiers ulønnet indsats fra entusiastiske slægtsforskere landet rundt kan give Danmark en placering i verdensklassen, når det gælder forskning i den

Frivillige søger og digitaliserer. Ved at bruge historiske arkivoplysninger indsamlet af frivillige slægtsforskere vil danske forskere nu kunne sikre sig enestående viden om fortiden, som blandt andet kan give en unik indsigt i arvelig sygdom og fremtidig behandling.

Foto: Rigsarkivet/Scanpix

Nu bliver danske arkiver verdens førende

SUNDHEDSDATA: Et nyt projekt, som bygger på frivillig slægtsforskning og enorm datakraft, giver forskere adgang til viden om fortiden, som har enorm værdi for fremtiden.

at bruge al den information, der går forud for cpr-systemet.

Den barriere vil Link-Lives bryde. Ved hjælp af maskinlæring samler computere med stor datakraft spredte historiske oplysninger. Dermed kan forskerne pludselig kigge århundreder tilbage.

I en tid med enøjet fokus på big data og udvikling af ny personlig medicin vil Link-Lives for sundhedsforskere åbne helt nye muligheder.

vet spredt i mange registre og arkiver.

- Jeg har brændt for projektet, siden jeg skrev disputatsen i 1998 og fandt ud af, hvor rige de danske kilder til menneskers levende liv er århundreder tilbage i tid, siger hun.

- Vi giver med Link-Lives på en måde alle født siden 1787 et cpr-nummer. Det gør vi ved at bygge på det kæmpetore forarbejde, som frivillige slægtsforskere har gjort gennem 25 år ved at

bliver tilgængelige for forskere fremover ved det nationale rigsarkiv, siger hun.

- Det bliver en meget stor ting også for historieforskningen. Man har længe talt om at skrive danmarkshistorien fra neden og ikke bare fra oven. Nu kan vi gøre det. Vi kommer dermed meget tættere på det enkelte menneskes liv - også på alle dem, der ikke var rige og berømte.

Vicedirektør Ole Magnus Melbæk Andersen fra Rigs-